

kunnen aan een commissie van deskundigen de noodige bescheiden overleggen als zij meenen, dat hun middelen van de lijst moeten worden afgevoerd. Justizrat dr. GABRIEL ziet in deze regeling een goed middel om den handel in geheimmiddelen tegen te gaan; behalve de belasting is het etiket geheimmiddel z. i. wel in staat, de fabrikanten te bewegen, geen middelen in den handel te brengen, die op de lijst komen. En vele middelen, die thans in de bladen worden aangeprezen, behooren er op, daar in de uitvoeringsbepalingen een middel reeds schadelijk voor de gezondheid wordt genoemd, als het door de aanprijzing de zieken zou kunnen weerhouden van het inroepen van geneeskundige hulp of het gebruik van juiste geneesmiddelen. Dus al wat in de dagbladen wordt aanbevolen tegen suikerziekte, kanker, longtuberculose enz. enz. (*Deutsche med. Wochenschr.*).

Gelukkig, dat aanprijzingen in geneeskundige bladen niet als overdreven aanprijzing geldt, anders zou de 15 pCt.'s belasting, die hier wordt voorgesteld als in staat om de menschelijke dwaasheid te genezen, ook al op de lijst der geheimmiddelen moeten komen.

PINKHOF.

DE KWADE KANSEN VAN HET DOKTERSVAK. — Het betreft weer Frankrijk. Dr. CRIMON komt in „*l'Événement* op tegen een paar vervolgingen, die tegen artsen zijn ingesteld, omdat een patiënt gestorven was tijdens hun behandeling. Terecht is zijn verontwaardiging groot: de rechters meenen te kunnen oordeelen over de al of niet voldoende wijze, waarop een dokter een patiënt heeft onderzocht; over den menschelijken motor denkt een ieder te kunnen oordeelen, maar als deze zelfde rechters een taxi zien „en panne”, dan zullen zij het wel laten te zegen, dat de schuld bij den chauffeur ligt.

Twee artsen hielden een consult en maakten de diagnose: lues; zij schreven salvarsaan voor en spoten dit in; de patiënt stierf; de artsen werden veroordeeld tot 50000 frs. schadevergoeding. Als het zoo voortgaat, zal er geen dokter meer gevonden worden, die dergelijke geneesmiddelen wil voorschrijven, er zal geen patiënt meer gechloroformiseerd worden zonder diens schriftelijke toestemming.

Daarenboven is het bedrag der schadevergoeding schandelijk; nooit zal een auto-bestuurder, die door een noodlottig toeval iemands dood veroorzaakt, een dergelijke som moeten uitbetalen; de schrijver vraagt wat de familie CURIE heeft ontvangen na diens dood, ten gevolge van een overrijding door een vrachtwagen. Ook zou door dezelfde rechters den dokter voor het redden van een leven nooit 50000 frs. toegewezem worden, als hij zulk een onbeschaamde rekening zou ingediend hebben.

BRENKMAN.

INGEZONDEN.

DE DIAGNOSE VAN HET ULCUS VENTRICULI OF DUODENI.

In zijn artikel, voorkomend in het *Ned. Tijdschrift voor Geneesk.* van 1 Jan. 1921, bldz. 10 noemt SCHALY bij de bespreking van het bovengenoemde onderwerp als onderscheidskenteken tegenover maagkanker naast de afwezigheid van cachexie en van metastasen in lever en cavum Douglasi ook het ontbreken van melkzuurbacillen in de retentievloeistof. Hoe onaangenaam het ook moge wezen, aan een, naar het schijnt, vaststaand gegeven te tornen, zou ik toch de vraag willen stellen, of men het laatste wel als dusdanig kenmerk kan beschouwen en wel om de volgende redenen. Vooreerst is bij retentie de mogelijkheid van melkzuurvorming door gisting gegeven, vooral bij gering of ontbrekend gehalte aan zoutzuur, zooals zoo vaak, ook blijkens de mededeeling van SCHALY, bij ulcus het geval is; hij beschrijft er zelfs een voorbeeld van, n.l. C, waarbij de verschijnselen tot de foutieve diagnose maagkanker leidden, zonder daarbij echter van melkzuur te gewagen.

Ten tweede spreekt ROSEMANN in het laatste nummer van VIRCHOW'S *Archiv* (229 Bd. Hft 1 en 2) het vermoeden uit, dat de maagklieren nog andere zuren dan zout-

zuur, met name ook melkzuur, vormen en dit weer vooral bij verminderde sekretie. Hij grondt deze meening, dat melkzuur niet alleen door gisting ontstaat, op dierproeven (bij honden met een maagfistel) en onderzoek van het door z.g.n. schijnvoeding verkregen maagsap; verder vindt hij het zelfs onwaarschijnlijk, dat de vaak belangrijke hoeveelheid melkzuur, die reeds spoedig na een proefontbijt kan aangetoond worden, alleen door gisting zou ontstaan.

Zonder mij op een zoo ruime ervaring als die van SCHALY te kunnen beroepen, meen ik eenige klinische waarnemingen te kunnen opgeven, die eveneens tot bovenstaande vraag aanleiding geven. Deze gelden eenige patiënten, met retentie, zeer laag of ontbrekend gehalte aan zoutzuur bij aanwezigheid van melkzuur, terwijl bij operatie bleek, dat een goedaardig lijden van het duodenum (stenose op den bodem van een zweer) dezen toestand had teweeggebracht.

Afgezien van het gemis van verdere gegevens kan en behoeft ik hierop niet verder ingaan, omdat deze waarnemingen — zij werden te Berlijn gedaan — binnenkort door een Duitsch collega zullen gepubliceerd worden.

In elk geval lijkt mij de vraag gewettigd, of de waarde van de aan- of afwezigheid van melkzuur en melkzuurbacillen in de retentievloeistof als onderscheidend kenmerk tusschen maagkanker en zweer niet aan twijfel onderhevig is.

Utrecht, 7 Januari 1921.

J. E. SCHULTE.

BENOEMING VAN SPOORWEGARTSEN.

In het *Tijdschrift* van 1 Januari komt H. DE JONG te Leeuwarden optegen mijn uiteenzetting omtrent het benoemen van geneesheeren bij het Z. en O.-fonds der Nederlandsche spoorwegen, door mij uitgesproken op de laatste algemeene vergadering te Arnhem (zie daaromtrent het verslag van de *Handelingen* op bladz. 2349).

Indien DE JONG zich de moeite had gegeven mij te voren op mijn door hem uitgesproken onjuistheid te wijzen, dan zou zijn stukje in de pen zijn gebleven.

In de vergadering van de Commissie van Beheer van het Z. en O.-fonds van 28 April 1916 toch werd besloten bij het vervullen van vacatures te werk te gaan, zooals ik dit heb uiteengezet. Eénmaal is in die ongeveer 5 jaar van dezen regel afgeweken en dit mede in overleg met den vertegenwoordiger der fondsgeneesheeren bij de Commissie van Beheer. •

De twee gevallen welke DE JONG noemt, deden zich voor in de jaren 1912 en 1915. Bij het nazien van de desbetreffende bescheiden in het archief bleek mij buitendien, dat zelfs toen aan DE JONG geen onrecht is gedaan.

Abcoude, 9 Januari 1921.

TH. MOINAT,

*Vertegenwoordiger der Fondsgeneesheeren
bij de C. v. B. van het Z. en O.-fonds.*

DE ONHOUDBAARHEID VAN HET MONISME.

Het artikel van DE CASPARIS in het no. van 8 Januari van dit *Tijdschrift* heeft een tweeledig doel: 1e. aantoonen de onhoudbaarheid van het monisme en 2e. aan de leer van BERGSON demonstreeren dat een conceptie der werkelijkheid mogelijk is, die niet op monistischen grondslag berust. Het komt mij voor, dat hij noch in het een noch in het ander geslaagd is, en ik wil trachten dat duidelijk toe te lichten.

Wat het tweede doel betreft: het overzicht dat gegeven wordt van de wijsbegeerte van BERGSON is zeer fragmentarisch; er worden slechts enkele onsamenhangende grepen gedaan uit de beschouwingen van dien wijsgeer, terwijl bewijzen en nadere toelichtingen voor tal van paradox klinkende stellingen geheel ontbreken. Het is niet mogelijk uit de enkele gegevens besluiten te trekken over de kennistheoretische grondslagen van die leer; nergens blijkt, dat BERGSON rekening houdt met de ervaringsfeiten, waaronder ik ook rangschik het feit van het levens belangvan